

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Christiansborg, den 15. september 2020 kl. 14.00-15.00, vær. 1-133, Folketingets
Sundheds- og Ældreudvalg]

Samråd BN om omsorgssvigt i ældreplejen

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Samrådsspørgsmål BN:

Hvad agter ministeren konkret at gøre for at undgå sager om omsorgssvigt i ældreplejen?

Lad mig starte med at sige, at vi siden sidste samråd har oplevet endnu en sag med fuldkommen uacceptabel og uværdig adfærd i vores ældrepleje. Jeg henviser til den ulykkelige og hjerteskrærende sag, som TV2 har afdækket her i de seneste dage. Det var en daværende medarbejder i Helsingør Kommunes ældrepleje, som på groveste vis har ydmyget og chikaneret en stakkels demensramt kvinde.

Der findes næsten ikke ord, der er stærke nok til at beskrive, hvor uværdigt, grænseoverskridende og uanstændigt den daværende medarbejders handlinger har været. Det er også vigtigt at understrege, at jeg ikke mener, at man kan sidestille denne her aktuelle sag med sagen, som kom fra TV2-dokumentaren med Else og Niels.

Sagen fra Helsingør handler for mig at se ikke om manglende faglighed eller om en generel forrået kultur på en arbejdsplads, hvor medarbejdere udviser omsorgssvigt ved fx ikke at skifte en ble eller ikke hjælpe med toiletbesøg. Helsingør-sagen handler grundlæggende om menneskelig afstumpethed hos en enkelt medarbejder. Det er noget ganske andet.

Jeg kan forstå på dækningen i medierne, at der i den konkrete sag er handlet prompte fra ledelsens side med bortvisning, samt at sagen er politianmeldt.

Når det er sagt, så er det jo klart, at en sag som den fra Helsingør Kommune desværre kommer til at bidrage til et billede af, at der er noget grundlæggende galt med vores ældrepleje. Og det har vi behov for at dykke ned i – og det er jo det, vi drøfter her på dagens samråd. Vi skal dykke ned meget mere generelt end den seneste sag fra Helsingør, som jeg dog synes, var den rigtige at starte ud med.

Samrådet i dag ligger, som Karina Adsbøl også var inde på, i forlængelse af det samråd, vi havde for godt to uger siden om samme emne. Et samråd, hvor der var stor spørgelyst og efterspørgsel på konkrete veje til at styrke vores ældrepleje.

Jeg noterede mig med glæde, at den efterspørgsel og det ønske var bredt på tværs af partier. Uanset hvad man tidligere måtte have ment eller havde stemt, så er der på tværs af partier et bredt ønske og forventning om, at det her skal vi kunne gøre bedre.

Som jeg indledte samrådet med sidste gang, så viste TV2-dokumentaren nogle forhold, som ingen steder hører hjemme i vores ældrepleje. Der er ganske enkelt ingen undskyldninger for den uværdige og hjerteløse måde, Else og Niels blev behandlet på.

Selvom det ikke er min opfattelse, at dokumentaren tegner det fuldkomne generelle billede af vores ældrepleje, så tror jeg desværre, at vi vil kunne finde andre eksempler i ældreplejen rundt omkring, hvor der mangler omsorg. Hvor der mangler værdighed i plejen af vores ældre. Hvor man har helt glemt, at man har med mennesker at gøre. Endda mennesker, der er så svækkede, at de har svært ved at udtrykke sig og er fuldstændigt afhængige af hjælp fra andre.

Det må og skal vi ikke acceptere som velfærdssamfund. Det er et fælles ansvar at få gjort noget ved problemerne.

Som jeg også fastslog på forrige samråd, så udspringer de problemer og kritisable forhold, vi har været vidne til, af flere forskellige forhold. Og det er ikke forhold, som er opstået fra den ene dag til den anden. Det er efter min klare overbevisning altså en udvikling, der er sket over flere år.

Derfor skal der også ses på flere forskellige løsninger – Det ville være helt naivt at tro, at der er én løsning, et quick-fix på det, vi ser. Det er også det, jeg hører, at der er enighed om bredt rundt omkring. Og også omkring i landet – i hvert fald når jeg taler med de store betydende organisationer på området, som jo har en virkelig god indsigt i området.

Som jeg ser det, så er der nogle strukturer omkring vores ældrepleje, som visse steder ikke fungerer. Noget handler om økonomi, noget handler om ledelse og noget handler om dårlige kulturer, der får lov til at sætte sig.

Vi ved også, at der nogle steder mangler faglighed og de rette kompetencer. Men det handler også om, at uhensigtsmæssige strukturer og systemer nogle steder medfører, at medarbejderne oplever ikke at kunne få lov til at gøre deres arbejde ordentligt. At de ikke kan udføre det arbejde, som de er uddannet til, som de jo brænder for.

Det er jo velkendt, at kommunerne længe har været presset på deres økonomi og har haft udfordringer med at skaffe de nødvendige hænder og hoveder. Det er klart, at det sætter sit aftryk på hverdagen i ældresektoren med årelange besparelser og nedskæringer.

Det er vi her på Christiansborg nødt til at tage alvorligt. Vi er nødt til at gribe fat om nældens rod og sikre, at der som minimum er penge, der følger med. Når vi kan se, at vi bliver flere ældre, og vi får også flere børn, så skal pengene følge med.

Og det er denne her regering klar til at prioritere. Det er det vi kalder bund. Sikre, at der er en bund under velfærden. Og det kan man se på de konkrete tiltag, som vi har lavet.

Med de to økonomiaftaler med kommunerne og med finansloven har vi løftet den kommunale økonomi, så der er mulighed for netop at dække det demografiske træk, som det hedder teknisk, i de år, hvor vores aftaler dækker.

Næste skridt bliver fremsættelse af en konkret velfærdslov, som skal sikre, at pengene følger med befolkningsudviklingen. Det skal være et værn for den enkelte ældre og for vores samfund mod de årlige nedskæringer, som vi desværre har set i mange år.

Vi er altså klar til at betale regningen. Det er fundamentet for at gøre noget. Regningen for den demografiske udvikling.

Man kan se på vores finanslovsforslag, at vi lægger yderligere 400 mio. kr. oveni. De ekstra midler ønsker vi at prioritere til kvalitet og kompetenceudvikling i ældreplejen. Så altså ikke kun en hånd under, hvor pengene følger med, men også et løft til kvalitet og kompetenceudvikling i ældreplejen.

Men vi må indstille os på, at det tager tid at få rettet op på situationen, fordi situationens alvor viser, at der er grundlæggende ting, der skal forbedres, og der skal ændres.

Penge er vigtigt, men penge løser ikke alt. Det, vi har set og hørt om udfordringer på ældreområdet de sidste par måneder – de sager, der har været kortlagt. Det viser, at der altså er behov for sætte ind flere steder.

Et af de steder, hvor jeg mener, at der konkret skal ske nogle forbedringer, er på tilsynene, og hvordan man følger op på tilsynene. Redegørelserne, jeg har fået fra KL og fra Styrelsen for Patientsikkerhed, viser et alt for broget billede af, hvad tilsynene afdækker af fejl og mangler, og hvordan man følger op eller mangler at følge op ude i vores kommuner.

Og derfor er det meldt ud, at det er regeringens vurdering, at der er behov for at få styrket opfølgningen på de problemer, som tilsynene finder. Tilsyn handler nemlig ikke kun om kontrol – det handler i høj grad også om læring. Og om at der bliver fulgt ordentligt op ude på plejeenhederne, så fejl og mangler bliver rettet. Dårlige kulturer bliver erstattet af gode kulturer.

Tilsyn kommer jo kun og finder fejl de steder, hvor der er sket fejl. Målet er jo at sætte ind før, det går så galt, at et tilsyn finder fejl og mangler. Og derfor er der også andre ting vi skal blive klogere på af udfordringer i vores ældrepleje.

Og det er grunden til, at vi afholder det kommende ældretopmøde - for at give os nogle konkrete informationer og pejlinger. Vi har brug for at dykke ned i de forskellige udfordringer, og vi har brug for at få drøftet, om de nuværende strukturer og systemer egentlig har udviklet sig i den forkerte retning, og hvad der skal til for at komme ind på rette spor.

Det er en opgave, som er stor, som ingen kan gøre alene, men nogen har ansvaret for at gå foran. Og det er for mig at se regeringen, der har det ansvar, og mig som Sundheds- og Ældreminister, der har ansvaret for at gå foran.

Men der skal arbejdes sammen med alle relevante parter og partier. Og her ser jeg alle partier som relevante, men også parterne. Blandt andet FOA, Ældre Sagen og KL, som jo er medarrangører af det kommende ældretopmøde, og som vi planlægger det med. Men også, hvordan vi konkret skal have en opfølgning herpå i den videre vigtige dialog og det vigtige arbejde med at sikre en ny retning for ældreplejen.

Så lad mig slutte af med at gentage min melding fra forrige samråd: Jeg er helt åben for at diskutere alle gode forslag og idéer, som kan trække ældreplejen i en ny og bedre retning. For mig er det vigtigt, at forslagene har klangbund hos dem, det vedrører. At det giver faglig mening, og – ikke mindst – at vi har fokus på at bruge ressourcerne på den mest hensigtsmæssige måde og ikke skabe unødigt bureaukrati for vores kommuner.

Tak for ordet.